

Dede Korkut hikâyelerinin liderlik özellikleri üzerine bir araştırma

A research on leadership traits of Dada Gorgud stories

Hatice Baysal¹

Pınar Göktas²

Received Date: 01 / 02 / 2015

Accepted Date: 01 / 04 / 2015

Öz

Liderlik kavramı tarihin en eski çağlarından bu yana yönetim işlevinin olduğu her alanda hep varolmuş ve önemini korumuştur. İnsanlar toplu yaşamaya başladıkları günden bu yana kendilerini belirli bir hedefe götürecek liderlere ihtiyaç duymuştur. İnsanlara yol gösteren bu liderlerin sahip olduğu özellikler, hangi durumlarda hangi özelliklerin gerekli olduğu, kişilerin bu özellikleri doğuştan mı yoksa sonradan mı kazandığı gibi hususlar merak konusu olmuş ve liderlikle ilgili çeşitli teori ve yaklaşımlar geliştirilmesine yol açmıştır. Liderlik araştırmalarında kültür, örgüt yaşamında lider ve izleyicileri açısından önem arz eden bir konudur. Kültürel etki bağlamında, bir kültürün milli hafızası olarak nitelendirilen destanlarda yer alan liderlere ilişkin özellikler araştırmaya konu edilerek, Dede Korkut hikâyeleri kapsamında ele alınmıştır. Dede Korkut hikâyelerinin duyuşsal boyutunun yanında derin ve çok katmanlı düşünsel bir yapıya sahip olması ve karakterlerin sorumluluk taşıyışları, birbirleriyle ilişkileri, eğitimleri ve duygularını ifade tarzları açısından birbirinden farklı olmaları; bu yönüyle diğer destanlardaki kalıplaşmış karakterlerden ayrışması nedeniyle araştırma için tercih edilmiştir. Liderlik özelliklerinin araştırılması bağlamında karakterlerin sahip olduğu özellikler, yapılan içerik analizi yöntemiyle ortaya çıkartılmış ve liderlik teorileriyle ilişkilendirilmiştir. Araştırmanın, Orta Asya Türk Kültürü'nün ürünü olan diğer destanlar üzerine yapılacak içerik analizi ile genişletilip; Batı Kültürü'nün Mitolojik Hikâyeleri üzerine yapılacak bir başka çalışma bulguları ile karşılaştırma yapılarak devamlılığı sağlanabilecektir.

Anahtar Sözcükler: Liderlik, Dede Korkut hikâyeleri, içerik analizi, liderlik özellikleri

Abstract

The concept of leadership exists and protects its' importance in every field that there is management mentality from prehistoric period of history. People need leaders that will take away a specific goal from the day that live together to present. Some aspects of characteristics of these leaders who guide such as which characteristics are necessary in which situations and these characteristics of leaders are innate or acquired become mystery and this causes developing various theory and approaches. Culture in leadership research is important topic in terms of leader and audiences in organizational structure. As part of cultural effect, the characteristics about leaders that are located in epics are dedicated to epic qualification are embraced within dada gorgud stories by being mentioned for research. Dada gorgud stories are preferred for research because they have deep and multi-layer structure, characters in dada gorgud stories bear responsibilities, relationships among characters, their educations and locution is different from characters in other epics as well as emotional dimension of dada gorgud stories. As part of research of leadership characteristics, characteristics that characters have are revealed with content analysis method. Characteristics that reveal with the results of mathematical analysis that is applied to dada gorgud stories. Continuity of research will maintain by being made comparisons between content analysis that will make for other epics that become product of central Asia Turk culture and other study finding that will make for mythological stories of western culture.

Keywords: Leadership, Dada Gorgud stories, content analysis, characteristics of leadership

¹ Asst. Prof. Dr., Süleyman Demirel University, ISPARTA/TURKEY haticebaysal@sdu.edu.tr

² Dr., Süleyman Demirel University, ISPARTA/TURKEY pinargoktas@sdu.edu.tr

1. Giriş

İnsanların toplu halde yaşamaya başlamasıyla beraber liderlik kavramı ortaya çıkmıştır. Özellikle Sanayi Devrimi'nden sonra liderlik alanı üzerine pek çok bilimsel çalışma yapılmıştır (Şahne ve Şar, 2015: 113). Liderlik, takipçileri istekli bir şekilde amaçlara ulaşmak için harekete geçirme ve etkileme süreci olarak tanımlanmaktadır (Newstrom ve Davis, 1997: 200). Günümüzde ise Tannenbaum'un liderlik tanımı genel kabul görmüştür. Bu tanıma göre liderlik iletişim süreci içerisinde belirli bir amaç veya amaçlara ulaşılmasına yönelik, bireylerarası etkidir (Andersen, 2006: 1080). Liderlik kavramının ortaya çıkmasını sağlayan ilk araştırmalar Antik Yunan'a kadar uzanmaktadır. Sokrates, Platon, Aristo, Homer, Perikles, Sofokles ve Heraklitos liderlik kavramını ilk kez ele alan düşünürler arasında yer almaktadır (Dikmen, 2012: 9). Buradan hareketle insanlar toplu halde yaşamaya başladıkları günden itibaren kendilerini belirli bir amaç doğrultusunda yönlendirecek liderlere ihtiyaç duymuştur (Eren, 2012: 435). Bu kişilerin sahip olduğu özellikler, liderlik sürecinin nasıl işlediği ve hangi durumlarda ne tür liderlik gerektiği gibi hususlar merak konusu olmuş ve liderlikle ilgili çeşitli teori ve yaklaşımlar geliştirilmesine yol açmıştır (Yıldırım, 2012: 41). Liderlik araştırmalarında kültür, örgüt yaşamında lider ve izleyicileri açısından önem arz eden bir konudur. Kültürel etki bağlamında, bir kültürün milli hafızası olarak nitelendirilen destanlarda yer alan liderlere ilişkin özellikler araştırmaya konu edilerek, Dede Korkut hikayeleri kapsamında ele alınmıştır. Dede Korkut hikayelerinin duyuşsal boyutunun yanında derin ve çok katmanlı düşünsel bir yapıya sahip olması ve karakterlerin sorumluluk taşıyışları, birbirleriyle ilişkileri, eğitimleri ve duygularını ifade tarzları açısından birbirinden farklı olmaları; bu yönüyle diğer destanlardaki kalıplaşmış karakterlerden ayrılmaktadır.

2. Liderlik teorileri

Liderlik teorileri evrensel, durumsal ve çağdaş liderlik teorileri olarak sınıflandırılmaktadır. Liderin kişisel özelliklerini inceleyen özellikler teorisi ve liderin davranışlarını inceleyen davranışsal liderlik teorisi, evrensel liderlik teorileri kapsamında ele alınmaktadır. Geleneksel Yaklaşım olarak da isimlendirilen Özellikler Teorisi'nde liderlerin sahip oldukları özellikler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu özellikler fiziksel, sosyal ve kişisel olarak sınıflandırılmıştır. Fiziksel özellikler arasında; boy, kilo, cinsiyet, yaş, sağlık durumu, mükemmel görünüşlü olma yer alırken; sosyal özellikler arasında iyi bir eğitim alma, sosyal açıdan başarılı olma sayılmakta ve son olarak kişisel özellikler arasında ise uyumlu, güven veren, duygusal açıdan dengeli, kendine güvenen, girişimci ruha sahip olmak yer almaktadır (Ören, 2006: 19). Ancak tüm liderleri kapsayan ortak kişilik özelliklerinin belirlenememesi, izleyicileri dikkate almaması, sosyal yapı unsurlarına değinmemesi ve durumsal faktörleri göz ardı etmesi gibi gerekçeler bu teorisinin zayıf yanlarını oluşturmaktadır. Özellikler teorisinin liderlik sürecini açıklamada yetersiz kalması sonucu liderlerin davranış boyutunun da dikkate alınması gerektiği anlaşılmıştır (Ören, 2006: 19; Naktiyok, 2006: 22). Bunun neticesinde de Davranışsal Liderlik Kuramı ortaya çıkmıştır.

Davranışsal Liderlik Teorisi'nin ana fikri, liderliğin doğuştan gelmediği ve sonradan lider olduğudur. Bu bağlamda başarılı liderliğin, tanımlanabilen ve öğrenilebilen davranışlara dayandığı söylenebilmektedir. Bu teoride liderin özelliklerinden çok, liderlik yaparken gösterdiği davranışlar önem taşımaktadır (Topuz, 2005: 55).

Liderlik konusunu açıklamada hem özellikler teorisinin hem de davranışsal teorisinin yetersiz kalması sonucu daha gerçekçi bir yaklaşıma ihtiyaç duyulmuştur. Bu sebeple araştırmacılar diğer teorilerden de yararlanarak işin nitelikleri ile durumsal koşulları dikkate alan "modern" yaklaşım

geliştirmişlerdir. Geliştirilen durumsal liderlik teorilerinde en uygun liderlik davranışının durumlara göre değişebileceği ileri sürülmüştür (Zel, 2011: 139). Yani bazı durumsal faktörlerin liderlik davranışı üzerinde önemli etkileri olduğunu söylemek mümkündür. Durumsal liderlik teorilerinin temelinde en iyi liderlik biçiminin mevcut olmadığı belirtilmiştir. Bu sebeple araştırmacılar en uygun liderlik biçimini bulmak için durumsal değişkenlere odaklanmışlardır. Bu bağlamda etkili liderlik biçiminin ortaya çıkması için durum ve çeşitli faktörler dikkate alınarak en etkili liderlik tarzı ve davranışı belirlenmeye çalışılmıştır (Horner-Long ve Schoenberg, 2002: 613).

Özellikle 1978 yılından itibaren James McGregor, J. M. Burns ve Bernard M. Bass tarafından yapılan araştırmalarda yönetim ve liderlik alanında klasik ve geleneksel lider davranışlarına ilave olarak yeni bir ayırım yapılması gerekliliği belirtilmiştir (Kırel, 2001: 47). Bu bağlamda Burns karşılıklı etkileşim ve yenileşme kavramlarına dikkat çekerek dönüşümcü (transformatif) ve etkileşimci (transaksiyonel) liderlik tarzı olarak bir ayırma gitmişken, Bass da bunlara tam serbesti tanıyan liderlik tarzını (laissez-faire) eklemiştir (Skogstad ve Einarsen, 1999: 289). Etkileşimci liderliğin isminden de anlaşılacağı üzere lider izleyicilerine, yaptıkları iş ve gösterdikleri sadakat karşılığında maddi ve sembolik ödüller vererek bir tür etkileşim sağlamak ve böylece aralarında değişim ilişkisinin varlığı söz konusu olmaktadır (Nur, 1998: 22). Burada etkileşime neden olan öğeler, grubun ihtiyaçları ve liderlerin kişisel özellikleridir. Etkileşimci lider ve izleyicileri arasındaki ilişki karşılıklı bağımlılığa dayandığı için lider onların ihtiyaç ve isteklerini karşılamak durumundadır. Dolayısıyla etkileşimci liderlik, liderin takipçilerinin beklentilerini ne ölçüde karşılayabildiğine bağlıdır (Deliveli, 2010: 41). Yani bu liderlik tarzında çalışanların görev ve sorumlulukları, liderin çalışanlardan beklentileri, lidere bağlılık göstermenin önemi ve çalışanların görevlerini yerine getirmeleri durumunda elde edecekleri ödüller üzerinde durulmaktadır (Tutar vd., 2009: 1388).

Dönüşümcü liderliğin temel öğeleri, karizma, esin kaynağı olma, entelektüel olma ve kişisel ilgi olarak belirtilmektedir (Özgener ve Kılıç, 2009: 369). Dönüşümcü liderlik anlayışına göre, lider daha iyiye ulaşmak için durumu değiştirmekte, takipçilerinin gelişimini sağlamak, yeni stratejik yönlendirmeler ile örgütlerin yeniden revizyonunu sağlamak, ahlâki ve etik davranış için yüksek amaç ve vizyon oluşturarak insanlara ilham vermektedir (Luthans, 2008: 425).

3. Dede Korkut hikâyeleri

Eski Türk-Oğuz destanlarının kalıtlarından doğmuş olması kuvvetle muhtemel olan Dede Korkut Hikayesi, eski gelenek, görenek ve yaşam biçimini yansıttığı yanı sıra Türkçe'nin aklın örgüsü ile bezenmiş inceliklerini de yansıttığı bakımından önemlidir (Alışık, 2002: 145). On iki hikaye ve bir ön sözden oluşan Dede Korkut Hikayelerinde her bir hikaye ayrı bir boy beyinin öyküsünü ele aldığı halde araştırmacılar bunların bir bütünün parçaları olarak görülebileceğini belirtmektedir (Üstünova, 2008: 138). Dede Korkut Kitabı'ndaki destanlar, Türk millî hafızası açısından kıymetine paha biçilemez, âdeta millî bir kimlik değeri taşıyan çok kıymetli eserlerdir. Bu hikâyeler, Türk edebiyatında anlatıma dayalı eserler arasında önemli bir konuma sahiptir.

Dede Korkut Hikayelerine "Oğuz-name" adını vermektedir. Hemen her hikayenin başlığı ayındır ve eksik tekrar özelliği göstermektedir. Hikayelerin hepsinde ortak bir kurgu bulunmaktadır. Hikayelerin başında kahraman bazı kötülüklerle mücadele etmeye çalışır, kahramanın başı derde girer, kahraman tutsak olur ve metnin sonuna doğru oğuz yiğitleri yardımıyla kahramanlar kurtarılır. Kahramanlar gözü pek, iyi yürekli, soğukkanlı, asi, çabuk öfkelenen tiplerdir. Çok iyi

at at biner, kılıç kuşanırlar. Büyük başarı göstermedikleri takdirde adları konmaz. Ad koyma işi Dede Korkut'a aittir. Kahramanlık erkekler kadar kızlara da aittir. Kahramanlar düşmanları kafirlerle savaşır. Her hikayede Dede Korkut ve Bayındır Han'la karşılaşılır; oğuz yiğitleri (genellikle oğullar) ve yiğitlerin babaları hikayelerin kahramanlarıdır (Üstünova, 2008: 139-142).

Dede Korkut Hikâyeleri XV. yüzyıla kadar Anadolu coğrafyasında Anadolu Türkleri tarafından sevilerek dinlenmiş ve okunmuş; böylece ataları Oğuzlar'a karşı Anadolu Türkleri'nin derin bir sevgi ve bağlılık duymasına vesile olmuştur. XVII. yüzyılla birlikte âşıklık geleneğinin yaygınlaşması sonucu Koroğlu Destanları daha fazla dinlenmeye ve aktarılmaya başlanmıştır (Sevim, 2011: 1730).

4. Araştırmanın amacı

İnsanoğlu, toplu yaşamaya başladığı günden bu yana liderlere ihtiyaç duymuştur. İnsanlara yol gösteren bu liderlerin sahip olduğu özellikler merak konusu olmuş, çeşitli teori ve yaklaşımlar geliştirilmesine yol açmıştır. Bu araştırma alanlarından biri de kültürdür. Bu çerçevede, bir kültürün milli hafızası olarak nitelendirilen destanlarda yer alan liderlere ilişkin özelliklerin araştırılması amaçlanmış ve Türk kültürünün kolektif bilinci açısından kıymetli eserlerinden biri olan "Dede Korkut Hikâyeleri" kapsamında ele alınmıştır.

Araştırma ile Dede Korkut Hikâyelerindeki liderlik özelliklerinin kültürel çerçevede incelenerek alanyazına katkı sağlanması beklenmektedir.

5. Evren, örneklem ve araştırma yöntemi

Muharrem Ergin'in Mili Eğitim Bakanlığı destekli olarak 1969 tarihinde yayımlanan "Dede Korkut Kitabı"ndan tesadüfi olarak seçilen beş hikaye "Dirse Han Oğlu Boğaç Han Destanı, Salur Kazanın Evinin Yağmalandığı Destan, Kam Pürenin Oğlu Bamsı Beyrek Destanı, İç Oğuz Dış Oğuz Asi Olup Beyreğin Öldüğü Destan, Salur Kazan Esir Olup Oğlu Uruz'un Çıkardığı Destan" örneklemini oluşturmaktadır. Dede Korkut hikâyelerinin duyuşsal boyutunun yanında derin ve çok katmanlı düşünsel bir yapıya sahip olması ve karakterlerin sorumluluk taşıyışları, birbirleriyle ilişkileri, eğitimleri ve duygularını ifade tarzları açısından birbirinden farklı olmaları; bu yönüyle diğer destanlardaki kalıplaşmış karakterlerden ayrışması nedeniyle araştırma için tercih edilmiştir.

Araştırmada nitel paradigma kullanılmış tematik nitelikli içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Liderlik özelliklerinin araştırılması bağlamında karakterlerin sahip olduğu özellikler, yapılan içerik analizi yöntemiyle ortaya çıkartılmıştır. Yazılı olarak elde edilen ve günümüz Türkçesi ile anlatılan Destanlar, tümüyle araştırmacılar tarafından analiz edilerek kodlar ortaya çıkartılmıştır. Oluşan kodlardan sonra tematik kodlamaya geçilmiş ve kodlar sınıflandırılmış ana ve alt temalar çıkartılmıştır. Araştırmada nitel çözümlemenin tercih edilmesinin nedenini ise insan deneyimlerine ilişkin sözlü ya da yazılı kayıtların incelendiği ve araştırmacıya veri sağlamada en etkili yöntemlerden biri olması (Keith 2005:165); ayrıca eldeki materyallerin görünen manasının ötesinde sosyal gerçeklere ulaşmak için çıkarımlarda bulunmayı amaçlaması (Böke, 2011: 343) nedeniyledir.

6. Bulgu ve yorumlar

Yapılan analiz sonucu liderlik özellikleri bakımından 4 tip liderle ve dörtlü bir hiyerarşik yapıyla karşılaşmıştır. Bu liderlerin en üst basamağında bilge kişiliği ve ilahi güç sahipliği ile Dede

Korkut yer almaktadır. Hanlar Hanı olarak nitelendirilen Bayındır Han bu yapının üçüncü basamağında birleştirici-bütünleştirici büyük lider olarak karşımıza çıkmaktadır. Hanlar ikinci basamakta aklın ve fiziki gücün dengede olduğu bir özellikle koruyup sahip çıkan babacan kişilikler olarak görülmektedir. Yapının ilk basamağında ise Hanların oğullarından oluşan, sahip oldukları fiziksel güçleri kahramanlıkları ile vurgulanan, yurda, ataya bağlılıkları koşulsuz olan liderlik özellikleri ile karşılaşılmıştır.

Dede Korkut'un özelliklerine ilişkin analiz sonucu ulaşılan bulgularda da bilge kişiliği ve ilahi güç desteğini alıyor olması en belirgin özelliklerindedir. Bu özellikler toplumu birleştirip bütünleştirici ve etkileyici liderlik özellikleri ile sözü dinlenir, sözünden çıkılmaz ve fikirlerine önem verilir bir kişilik olarak yansıtılmaktadır. Ulaşılan bu bulgular çeşitli araştırmalarla da desteklenmektedir.

Hikayelerde Dede Korkut, toplumun sağduyusu, akli, kuvvetle çözümün olamayacağı yerde zekanın gücünü kullanarak sorunları çözmek ve toplumsal yaşamı düzenlemek, toplumun kesimleri arasındaki sorunları, çatışmaları engelleyerek çözüme ulaştırmak işlevini gören "yüce tipi" önemli bir kişilik olarak karşımıza çıkmaktadır (Aşkaroğlu,2009 :123). Korkut'un "hakim" (bilge) kişi olduğunun kanıtları mahiyetindeki "hikmet"li sözlerinden oluşan ve aynı zamanda onun bir "ozan" olduğunun ifadesi olan "soylama"sında açıkça görülmektedir: "Allâh Allâh dimeyince işler onmaz", "Kâdir Tanrı vade virmeyince kimse ölmez", "Ölen kişi dirilmez"... vb. (Özdemir, 2003: 24). Dede Korkut, mensubu olduğu Oğuz boyunun içindeki mevki ve olumlu kişiliği ile vasıfları kitabın mukaddime bölümünde şu sözlerle tasvir edilmektedir: "Oğuzun ol kişi tamam bilişisiydi. Ne dir ise olur idi. Gaypdün dürlü haber söyler idi. Hak Ta'ala anun kônline ilham eder idi."(Günay :6).

Hikayelerin anlatıcısı ve aynı zamanda hikaye karakterleri arasında rol alan Dede Korkut, dünyayı, uzlaşma ve Tanrı'nın buyruğuna göre düzeltme duygusuyla sevmektedir. Kendi içinde hissettiği uyumu, çevresinde de kurmak ister. Çevresindeki insanlara, kuşku nefretle değil, tedbirli, güven ve sevgiyle yaklaşır (Günay :6). Dede Korkut, toplum içinde yapıcı ve birleştirici rol oynamaktadır. Gücünü, ayrılmış olanı birleştirmeye, uyumsuzlara uyum kazandırmaya yöneliktir.

Tablo 1. Dede Korkut'un liderlik özellikleri

İlahi güç ve bilgelik	
Bilge kişilik	Çözümü zor olaylarda bilgisine görüşüne başvurulma, yol gösterme, yön gösterme: "Oğuzun o kişi tam bilicisi idi. Ne derse olurdu." Akıl gücünün fiziki güce galip gelmesi. Büyük ata olarak isim koyma vasfı
İlahi güç	İlahi gücün desteğini alması, üstünlüğüne işaret "Gaipten türlü haber söylerdi. Hak Taala onun gönlüne ilham ederdi." Dua etmesi, dualarının hep kabul olması.
Çözüm odaklı	Görüş sorulması, görüşünün alınması, sorunların çözümünde kilit rol oynaması. "Korkut Ata, Oğuz kavminin müşkülünü hallederdi. Her ne iş olsa Korkut Ata'ya danışmayınca yapmazlardı. Dengesiz güç karşısında stratejik davranış.
Kesin itaat	Görüşlerinin sorgusuzca kabulü ve duyulan inanç. Her ne ki buyursa kabul ederlerdi. Duyulan güven: Sözüünü tutup tamam ederlerdi."
Öngörü	Olaya ilişkin tahminde bulunarak tedbirleri alma. "İki güzel koşucu at getirin."
Pozitif İletişim	Olumlu, etkili iletişim. "Baş indirdi, bağır bastı, ağız dilden güzel selam verdi."

Dede Korkut'da özellikle Bayındır Han'ın toyları için kalıp ifadeler kullanılmaktadır. Toylarda belli başlı ortak noktalar dikkati çekmekte olup, bunlar daha ziyade hakimiyet sembolleridir (Duymaz, 2005: 40). Bunlar Bayındır Han'ın toy toplantılarının rakamsal olarak ifadeleriyle de açıkça verilmektedir. Bu da analiz sonucu ulaşılan bulgulardan mevkisinin üstünlüğüne ulaşılması, erişilmesi güç olan lider özelliklerine vurgu yapmaktadır.

Hanlar Hanı olarak nitelendirilen Bayındır Han, yılda bir kere yapılan büyük toylarda birleştirici, bütünleştirici, sosyal yapıyı kurucu rol oynarken aynı zamanda otoritesini de hissettirmektedir. Zira, Büyük Toy'da protokolda bir değişiklik yaparak, öncelik sırasını çocuk sahibi olanlara vermiştir. Dirse Han, daha önceki protocol sıralamalarındaki önceliğini kaybettiğini anlayınca tepki göstermiş (Günay: 8-9); eksikliğini kılıcında mı, sofrasında mı görüldüğünü, neden kendisinden alt sırada olan kişilerin ak otağa, kızıl otağa konduğunu, kendisinin kara otağa konduğunu sorgulamıştır. Çünkü, Dede Korkut'taki renk sembolizminde ak, kara ve kızıl renklerin Oğuz hiyerarşisindeki yeri bellidir (Duymaz, 2005: 41). Bayındır Han bir yandan birleştirici olurken diğer yandan da ötekileştirme yaparak, otoritesini hissettirmektedir.

Bayındır Han'ın otokratik liderlik özelliğini Boğaç Han hakkında dedikodu yaparak babası Dirse Han'ı oğluna karşı doldururken kullandıkları şu sözlerden de anlamak mümkündür: "Görüyor musun Dirse Han neler oldu. Murada maksuda ermesin, senin oğlun kötü çıktı, hayırsız çıktı, kırk yiğidini yanına aldı, kudretli Oğuzun üstüne yürüyüş etti, ... çapraz yatan ala Dağdan haber aşar, Hanlar Hanı Bayındır'a haber varır, Dirse Hanın oğlu böyle görülmemiş şey yapmış derler, gezdiğinden öldüğün daha iyi olur. Bayındır Han seni çağırır, sana müthiş gazap eyler..." (Ergin, 1969: 14).

Tablo 2. Bayındır Han'ın liderlik özellikleri

Hanlar hanı Bayındır Han- Büyük lider- Birleştirici	
Birleştirici, bütünleştirici sosyal yapı kurucusu	Hanların bir araya geldiği sohbet ettiği Sosyal platformun oluşturucusu Birlik ve beraberlik ruhunu veren, sürdüren kişi.
Otoriter yapı	Kurallar katı, güç göstergesi, hiyerarşik yapı, merkezîyetçi karar alma, sözünün dinlenmesi ve son söz söyleyen olması, sözüne karşı gelinemesi.
Ulaşılmazlık, erişilmez olma	Mevkinin üstünlüğü: Mekansal bağlamda olağanüstülüğüne vurgu ile veriliyor. Hanlar dışında iletişime geçtiği kimse yok, halktan uzak; ulaşılmaz, erişilmez yapıyor, üstün kılıyor.
Akılcı	Akılcı davranışlar: tedbirli olması, mantıklı hareket etmesi, araştırmacı ve soruşturmacı yapısı.
Ötekileştirme	Kızı olanı kızıl otağa, oğlu olanı ak otağa, oğlu kızı olmayanı da kara otağa oturtmaları konusunda kesin talimat vermesi.

Göçebe hayat süren Oğuz Boyları, ağır tabiat ve geçim şartlarına dayanmaya, kuvvetli ve heybetli olmaya mecburdur. Dış dünyaya karşı fiziki olarak güçlü olan bu insanların iç yapılarının da güçlü olması gereklidir. İç yapıyı, inanç değer yargıları, bilgi birikimi ve kendine güven oluşturur (Günay, MF:5). Dede Korkut Hikayeleri'nde, töreyi temsil eden Han, toylar aracılığıyla topluma mesajlar vermektedir. Bu mesajlar ahlaki, idari vb. konularda olabilmektedir (Duymaz, 2005: 39). Kazan Bey ile Dayısı Aruz'u barıştırmak için Dış Oğuz'un davetini iyi niyetle kabul eden Beyrek, dürüstlüğüne kurbanı olurken, Aruz Bey ve yiğit beyleri bu iki yüzlülükleri ile "namerd" sıfatını kazanmışlardır (Günay, MF: 8).

Araştırmada Han'ların hem akıl güçleri hem de fiziki güçlerini dengede kullanarak toplumu bir arada tutma ve sahiplenme, onlara güven veren kişilik olarak demokratik bir lider olma özellikleri bulgulanmıştır. Bu hanlar, değerlere, törelere, yurtlarına, atalarına yüksek düzeyde bir bağlılık göstermekte ve değer atfetmektedirler. Maneviyatları, babacan yaklaşımları, özgüvenleri ile birlikte aynı zamanda insansı vasıflarıyla da toplumdaki ayrılmayan bir liderlik özelliği sergilemektedir.

Baba Dirse Han'ın oğlu hakkında söylenenlere kolaylıkla inanması onun insan karakteri ile ilgili bilgi ve tecrübelerinin eksikliğini göstermektedir (Günay: 8). Oğuz geleneğinde babadan izinsiz ava çıkmak, yıkıcı, zararlı bir davranış, ağır bir suçtur, kötülük, hayırsızlık ifadesi, görülmemiş şey yapmaktır. Bayındır Han'ın divanında katı azarlanmaya sebeptir. Gazaba sebep olur. Cezası ölüm sayılır (Yazıcı, 2009: 113). Dirse Han da Oğuz topluluğunun düzenini sağlayan değerlere saygısızlık ettiğine inandığı oğlunu, daha çok zarar vermeden ve kendisini Bayındır Han'ın indinde küçük düşürmeden öldürmeye karar vermiştir (Günay: 10). Bu davranış, Bayındır Han'a atfedilen değeri, kendisi açısından itibar yönetimini, ve Oğuz değerlerine her şeye rağmen koşulsuz bağlı kalmayı işaret etmektedir.

Tablo 3. Hanların liderlik özellikleri

Hanlar- toplumun içinde- akıl ve fiziki gücün dengesi	
Demokratiklik	Karşı tarafı dinlemeleri Katılımcı yönetim- kişilerin görüşlerine başvurma, fikirlerine değer verme İkna: çobanın tüm karşı çıkmalara rağmen Han'a yardım için onu ikna etmesi ve Han'ın ikna olması. Örgütsel adalet vurgusu Esneklik Katılımcı yönetim tarzı: Oğuz Beyleri'nin görüşlerini alma, görüşlerine önem verme. Fikir birliği, söz birliği ile birlikte hareket etme, takım olma. Açık iletişim kurulması Kaos ortamında tarafsız durabilme Demokratik Karar
Güven Veren Kişilik	Verilen sözlerin tutulması "Karacık çobanı tavlacıbaşı etme." Yardım etme Tebasının duyduğu koşulsuz bağlılık Oğluna ve tebasına evini ve malını teslim edip gitmesi.
Strateji	Kimliğini gizleyerek olaylara müdahil olma. Rakibin zayıf yönlerini bulma ve kullanma. Kaos yönetiminde başarısızlık, karar verememe, harekete geçememe.
İnsansı vasıflar	Ağlamaktan, duygularını açık etmekten çekinmeme Dedikoduya inanma, kandırılma, "Varın getirin öldüreyim. Böyle oğul bana gerekmez" dedi. Mütevazı duruş Esir düşmesi Yardım alma Desteğe ihtiyaç duyması, harekete geçirilmeye ihtiyaç duyması.
Babacılık	Kendi çıkarlarından önce hanlığının çıkarlarını önde tutması ve bencil olmaması. Şefkatli davranışlar Merhamet etme "Kaçanını Kazan Bey kovalamadı, aman diyenini öldürmedi" Sahip çıkma, koruma, kollama Cömertlik, eli açıklık Duyarlılık, dertlerine duysız kalamama
Motivasyon	Ödüllendirme, cesaretin yiğitliğin beylik sistemi, taht ...vb ile ödüllendirilmesi. Ödülün yanı sıra ceza sisteminin kullanılması ve cezadan korkulması. Ödüllendirme:"Kudretli Oğuz Beyleri ganimet aldı, Karacık çobanı tavlacı başı eyledi, kahraman koç yiğitlere çok ülke verdi."
Özgüven	Hanların kendilerine duydukları inanç, güven. "Ünümü anlayın Beyler, sözümü dinleyin Beyler" Rakibine ders verme Güç savaşlarına girme Düşmana başkaldırı Tek başına güç gösterisi, kahramanlık sergilemesi.
Koşulsuz Bağlılık, itaat	İnsanların, oğulların hanlara duydukları koşulsuz bağlılıkları. Bu uğurda amaçlarından hiçbir koşulda vazgeçmemeleri. "karacık çobanın Han Kazan'ın malını Tekfüre vermemesi ve koyunlara sahip çıkması. Bu uğurda kardeşlerini şehit vermesi, yaralanması. Han Kazan'ı mücadelesinde yalnız bırakmaması." Hanların bir araya gelip yardıma yetişmesi. "Kudretli oğuz Beyleri'nin Kazan Han'ın yardımına yetişmesi"
Maneviyat	Rüya görmesi ve rüyasında uyarı alması. Olağanüstü, ilahi yolla gelen destek. Hanların birlikte birlik olup dua etmesi ve bu duanın kabul olacağına duyulan inanç.
Değerlere Bağlılık	Toplumun değerlerine bağlılık, Ata'ya bağlılık, değer verme, üstün kılma, üstün tutma, Annenin kutsallığına vurgu. "Kazan Han'ın tekfürden malını, oğlunu, eşini bırakıp annesini istemesi" İsyan edenlere merhamet etmeme, bağışlamama. Değerleri çiğneyenleri affetmeme. Değerleri çiğneyenlere hesap sorma Kural, geleneklere bağlılık. Değerlere bağlı kişilere güven duyma, önem verme, inanç.
İtibar Yönetimi	Evlat sahibi olmanın toplulukta değerini yükseltmesi Evlat sahipliği ile Hanlığın/ Soyun devamlılığının sağlanması Otoritesinin sarsılma kaygısı: Mücadelede Çobanın desteğini almak istememesi. Hanın sözünün emir olarak algılanması ve itaat edilmesi. Güç sembollerine önem verme: at, yay, gürz, av. Kahramanlık göstererek gücünü artırma.
Akılcı yaklaşım	Olayları değerlendirmede bilgi kanallarını kullanması, bilgi alması, değerlendirmesi.

Araştırmada fiziksel güçleri ve göstermiş oldukları yiğitliklerle öne çıkanlar Hanların oğulları olmuştur. Bu oğullar, cesur, kahramanlık gösteren, risk alan, değerlere bağlı olan, verdiği sözleri yerine getiren, strateji kuran, yeri geldiğinde fikir danışan liderlerdir. Dede Korkut Hikayeleri'ndeki karakterler üzerine yapılan incelemelerde bu özellikler zikredilmektedir. Dede Korkut kitabı'ndaki karakterler, kahramanlık insanı gibi güçlü, dinamik, faal, gergin ve enerjiktir. Mücadele kendini, ailesini ve boyunu müdafaa ve haklarını korumak içindir. Hikaye karakterlerinin kendileriyle ve diğer insanlarla başa çıkmak için kendilerine has değerleri ve doğruları vardır (Günay, 2015:4). Bu hikayelerde öne çıkan tiplerden biri de savaşlarda, yiğitlik konusunda, düşmana korku salmak ve dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı bir güvence olarak savaşçı, yiğit, güçlü ve gözü pek kişilik olarak "alp tipi" dir (Aşkaroğlu,2009 :123). Bu tipoloji hanların oğullarını işaret etmektedir.

Tablo 4. Han Oğullarının liderlik özellikleri

Hanların Oğulları- Fiziki güç- Yiğitlik	
Cesaret	Boğa karşısında çocuğun kaçmaması, "Diğer oğlancıklar kaçtı, Dirse Han'ın oğlancığı kaçmadı. " Mertlik
Fiziksel Güç gösterisi/ Kahramanlık gösterme	"Oğlan yumruğu ile boğanın alınına kıyasıya tutup vurdu, boğa geri geri gitti." Çocuklara gösterdikleri kahramanlık sonrası isimlerinin verilmesi. Böylece çocuk sınıf atlar ve toplum tarafından kabul edilir. Hanlar ve han oğullarının ava çıkmaları, avlanmaları güç göstergelerinden/sembollerinden biri. Yetenek ve güç gösterisi, özgüven
Risk Alma	Boğa=güç sembolü. Dirse han oğlu boğaç han'ın boğanın gücüne karşı aldığı risk.
İlahi güç desteği/ Tanrısal Destek	"Bozatlı Hızır oğlana hazır oldu. Üç defa yarasını sıvazladı. "
Şefkat /merhamet	Yardım isteyenlere karşı gösterdikleri duyarlılık. Paylaşımçı Merhamet bağışlama
Değerlere Bağlılık	Ataya saygı. Geleneklere bağlılık, ahlaki değerlere bağlılık. Anneyi, eşi, atayı ve yurdu canı pahasına koruması. Hedef ve amaçtan sapmama, her türlü koşula rağmen Beyrek'in anlaşma teklifini canı pahasına reddetmesi. İnançlarından, sözünden vazgeçmeme. Bağlılık. Herşeye rağmen koşulsuz itaat.
Strateji	"40 yiğide tülbent salladı, el eyledi. " Duygu kontrolünü yapabilme, duygularını gizleme, dışarıya farklı yansıtma. Strateji kurma
İnsansı vasıflar	Han Kazan'ın oğlu Uruz'un esir düşmesi. Zayıf düşme, esir düşme Hanlardan aldığı yardımdan gocunmuyor, yardım alma.
Danışma/fikir alma	Amcaya danışma Bilgi paylaşımı
Motivasyon	Savaşa teşvik
Mütevazi yapı	Mütevazi yapısı, kendi varlığını üstün görmeme ve değersizleştirme, olağanüstülük yüklememe. Gözyaşı dökme Erdemli olması- "Güzel yiğit, faziletli yiğit" dediler. Kendi kahramanlıklarını anlatmama, başkalarının anlatmasını tercih etme.
İtibar yönetimi	Beyrek'in Baniçiçek ile yaptığı güreşte duyduğu kaygı
Güven	Verdiği sözleri tutması (Beyrek'in Tekfurün kızını kendine eş olarak alması). Duyulan güven, bağlılık. Her şeye rağmen verilen sözün tutulması
İletişim	Pozitif iletişim Gizli ileti, ima

Bazen tekfür, bazen de namerdlere karşı savaş veren bu yiğit, gözüpek, güçlü oğullar sergiledikleri kahramanlıklarla beraber bunun dışındaki hayatlarında bütün nüanslarıyla insan olarak hissettirilmektedirler (Günay:2015 7). Gerek Hanlar gerekse han oğulları, dedikodulara inanma, ağlamaktan gocunmama, yardım alma gibi vasıflarıyla bu yönlerini sergilemektedirler.

Han oğullarının fiziksel güç göstergeleri çok önemlidir zira çocuklara gösterdikleri kahramanlık sonrası isimleri verilmektedir. Dirse Han'ın oğlu üç arkadaşı ile aşık oynarken Bayındır Han'ın boğası meydana salınır. Çocuklara kaçmaları söylenir. Diğer çocuklar kaçarken Dirse Han'ın oğlu kaçmaz, hem gücü hem de aklını kullanarak boğayı yener ve başını keser. Beyler de bu kahramanlık karşısında “*Dede Korkut gelsin bu oğlana ad koysun, alıp babasına götürsün, babasından oğlana beğlik istesin, that alsın*” derler. Boğaç Han, mücadelesini kendi gücüyle kazanmıştır.

Han oğullarının çıkmazda kaldıkları, hayati önem taşıyan zamanlarda ilahi güç desteği aldıkları görülmektedir. Dirse Han Oğlunu okla vurup orada bıraktığında hızırın yetişmesi şu sözlerle yer almıştır: “*Bozatlı Hızır oğlana hazır oldu. Üç defa yarasını sıvazladı.*” Dede Korkut'ta “Hızır Tipi” ise, doğaüstü bir gücü, kimi zaman tanrıyı imleyen, kahramanın ölümcül durumlarda kurtarıcısı işlevini gören, uyarıcı, koruyucu, kader belirleyici bir motif olarak, anlatılarda çok kısa zaman dilimlerinde ortaya çıkmaktadır (Aşkaroğlu,2009 :123).

5. Sonuç

Yapılan analiz sonucu dört basamaklı bir yapı ile karşılaşmıştır. Oğuz toplulukları içerisinde yapının en üstünde bilgeli ve ilahi güç desteğini de alan karakter olarak “Dede Korkut” figürünün yer aldığı görülmektedir. Yapının üçüncü basamağında, otokratik yapısıyla hiyerarşik düzenin sembolü, birlik ve bütünlüğün temsili “Hanlar Hanı Bayındır Han” karşımıza çıkmaktadır.

Yapının ikinci basamağında ise “Hanlar”, akıl ve fiziki gücün birlikteliğinin temsili olarak yer almaktadırlar. Hanlar, liderliğini yaptığı boyların değerlerini koruyucu, demokratik, kendilerine güven duyulan, sözünü yerine getiren, babacan, değerlere bağlı ve bu değerleri çiğneyenleri (namerdleri) affetmeyen, ataya, yurda bağlılıkları koşulsuz bir sembol olarak görülmektedir. Tüm bunları yaparken de olağanüstü bir figürle değil, toplumun içinde insansı vasıflarıyla karşımıza çıkmaktadır.

Yapının ilk basamağında ise Hanların oğulları fiziksel gücün, kahramanlığın timsali olarak yer almaktadır. Han oğulları boylarının varlığını korumaya ve hanlarına koşulsuz bağlılıkları; değerlere bağlılıkları, risk alma, itibar yönetimi, cesaret, merhamet, danışma gibi özellikleri ile dikkat çekmektedirler. Boyun, soyun ve hanlığın devamlılığının garantisi olarak görülmektedirler. Oğuz boyunda ve Türklerde yiğitliğin yalnızca savaşçılıkla ve iyi ata binmekle sınırlı olmadığı, örnek kişiliği oluşturacak nefse hakimiyet, büyüklere saygı, küçüklere sevgi, dürüstlük, doğru sözlülük, dedikodu yapmamak gibi pek çok değeri de kapsadığı görülmektedir.

Dede Korkut Hikayelerinde ulaşılan liderlik özellikleriyle ilgili bulgular göstermektedir ki, yapının ilk basamağında fiziki güç simgeleriyle başlayan liderlik giderek aklın gücü ile birleşmekte; en üst düzeyinde ise bilgi ve ilahi güç desteği birlikteliğine evrilmektedir. Tüm bu farklı liderlik özelliklerini taşıyan kişiler ise insansı vasıflarıyla karşımıza çıkmaktadırlar. Hikayelerde, bir tek Hanlar Hanı Bayındır Han çok fazla yer almamakta ama kısa anlatımlarda bile otokratik liderliğine güçlü vurgu yapılmaktadır.

Liderlikle ilgili ulaşılan bu bulguların, kültür temelli çalışmalarda alan yazına katkı sağlaması beklenmektedir.

Kaynakça

- Alışık, G.S. (2002). “Dede Korkut Kitabını Anlamaya Katkılar”, *Türkoloji Dergisi*, 15 (1), ss: 145-180.
- Andersen, J. (2006) “Leadership, Personality and Effectiveness”, *The Journal of Socio- Economics*, 35, ss.1078-1091.
- Aşkaroğlu, V. (2009) “Dede Korkut Hikayelerinden Dirse Han Oğlu Buğ Aç Han Anlatısı Üzerine Sembel/Arketipsel Bir Çözümleme”, *Black Sea*, 5(17), ss.120-132.
- Böke, K. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, 3. Baskı, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Deliveli, Ö. (2010). *Yönetimde Yeni Yönelimler Bağlamında Lider Yöneticilik*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Kamu Yönetimi, Isparta.
- Dikmen, B. (2012). *Liderlik Kuramları ve Dönüştürücü Liderlik Kuramı'nın Çalışanların Örgütsel Bağlılık Alguları Üzerindeki Etkisine Yönelik Uygulamalı Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.
- Duymaz, A. (2005). “Oğuz Kağan Destanı'ndan Dede Korkut'a Toy Geleneğinin Sembel Anlamı ve Türk Paylaşım Modeli”, *Karadeniz Araştırmaları*, 5, ss. 37-60.
- Eren, E. (2012). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*, 13. Baskı, İstanbul, Beta Yayınları.
- Günay, U. (2015). “Dede Korkut Hikayelerindeki Karakterlerin Tahlili”, *Milli Folklor Dergisi*, ss. 3-12. (<http://www.millifolklor.com/tr/sayfalar/37/37.pdf> , ET: 22 Haziran 2015).
- Horner-Long, P. ve Schoenberg, R. (2002). “Does E- Business Require Different Leadership Characteristics? An Empirical Investigation”, *European Management Journal*, 20(6). ss. 611-619.
- Keith, P. (2005). *Introduction to Social Research-Quantitative and Qualitative Approaches*. London: Sage.
- Kırel, Ç. (2001). “Liderlik Davranış Biçimleri Konusuna Yeni Bir Yaklaşım: Karizmatik Liderlikten Dönüşümsel Liderliğe”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), ss. 43-59.
- Luthans, F. (2008). *Organizational Behaviour*, 11. Baskı, United States of America, Mc Graw Hill Companies, Inc.
- Naktiyok, A. (2006). “E-Liderlik Özelliklerinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma”, *Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 7(1), ss. 19-40.
- Newstrom, J.W. ve Davis, K. (1997). *Organizational Behavior: Human Behaviour at Work*, 10. Baskı, United States of America, Mc Graw Hill Companies, Inc.
- Nur, Y. A. (1998). “Charisma and Managerial Leadership: The Gift That Never Was”, *Business Horizons*, 41(4), ss. 19-26.
- Ören, S. A. (2006). *Günümüzün Liderlik Profili; Transformasyonel (Dönüştürücü) Liderlik Antalya Bölgesinde Bulunan Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, Antalya.
- Özdemir, H. (2003). “Dede Korkut'un Kişiliği İle İlgili Efsaneler”, *Türkoloji Dergisi*, 16(2). ss:23-33.
- Özgener, Ş. ve Kılıç, G. (2009). “Eğitim Kurumlarında Liderlik Tarzları ve Örgüt Kültürünün Performans Üzerindeki Etkisi”, *17. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları*, no:162 , 1. Baskı, ss. 368-375.
- Sevim, O. (2011). *Dramatik Aksiyonu Sağlayan Değerler Açısından Bamsı Beyrek Hikayesi*”, *Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3), ss.1729-1739.

Baysal, H., Gökteş, P. (2015). Dede Korkut hikâyelerinin liderlik özellikleri üzerine bir araştırma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (2), 439-452.

- Skogstad, A. ve Einarsen, S. (1999). "The Importance of a Change-Centered Leadership Style in Four Organizational Cultures", *Scandinavian Journal of Management*, 15, ss. 289-306.
- Şahne, S. B. ve Şar, S. (2015). "Liderlik Kavramının Tarihçesi ve Türkiye'de İlaç Endüstrisinde Liderliğin Önemi", *Marmara Pharmaceutical Journal*, 19, ss. 109-115.
- Topuz, H. (2005). *The Relationship Between Leadership and Emotional Intelligence: A Proposed Development Model For Enhancing Leadership Qualities Among The Officers In The Turkish Navy*, Yüksek Lisans Tezi, Turkish Naval Academy, İşletme Bilimi, İstanbul.
- Tutar, H. Tuzcuoğlu, F. Argun, Ç. ve Akman, E. (2009). "Dönüştürücü/Etkileşimci Liderliğin Örgütsel Adanmışlık Üzerine Etkisi: Karşılaştırmalı Bir Çalışma", *Uluslararası Davraz Kongresi*, Isparta, ss.1384-1396.
- Üstünova, K. (2008). "Dede Korkut Kitabını Oluşturan Destanlardaki Ortak Özellikler", *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or turkic*, 3(1), ss: 138-144.
- Yazıcı, H. (2009). "Dede Korkut Hikayelerinde Av", *Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi*, 1 (1), ss. 107-122.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, B. H. (2012). *Liderlik Özellikleri ve Liderlik Tarzlarının Duygusal Zeka Perspektifinden İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, İşletme Anabilim Dalı, Kocaeli.
- Zel, U. (2011). *Kişilik ve Liderlik*, 3. Basım, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

Extended abstract in English

The concept of leadership exists and protects its' importance in every field that there is management mentality from prehistoric period of history. People need leaders that will take away a specific goal from the day that live together to present. Some aspects of characteristics of these leaders who guide such as which characteristics are necessary in which situations and these characteristics of leaders are innate or acquired become mystery and this causes developing various theory and approaches.

Culture in leadership research is important topic in terms of leader and audiences in organizational structure. As part of cultural effect, the characteristics about leaders that are located in epics qualified as national memory of a culture and are dedicated to epic qualification are embraced within dada gorgud stories by being mentioned for research. Dada gorgud stories are preferred for research because they have deep and multi-layer structure, characters in dada gorgud stories bear responsibilities, relationships among characters, their educations and locution is different from characters in other epics as well as emotional dimension of dada gorgud stories.

For this study the five stories out of 12 stories in the Book of Dede Gorgud published by Muharrem Ergin in 1969 were randomly selected. In the study qualitative paradigm was used and content analysis having thematic qualification was done. The reason why qualitative analysis was preferred is that materials at hand enable to make inferences about social facts beyond the apparent meaning. The properties of the characters in these stories were analyzed by content analysis and four different types of the nature of leadership were discovered.

It is seen that the figure of "Dede Gorgud" is ranked at the top of the structure of the Oghuz tribal groups as a symbol of wisdom and divine power. The leadership qualities of Dede Gorgud are: having wisdom, having a support of divine power, playing a key role in resolving problems, unquestioning acceptance of his ideas and absolute obedience, having predictions and establishing a positive and effective communication.

At the third step of the structure "Hanlar Hanı Bayındır Han" as a symbol of hierarchical order with its autocratic structure and a representative of unity and solidarity. Bayındır Han stays behind the events and takes place only at the beginning of the texts. The leadership qualities of Bayındır Han are: being integrative, holistic and the founder of social structure, taking centralized decisions in an authoritative structure, being obeyed to his advices and not being resisted to his advices, inaccessibility, fathomlessness, acting wisely and alienation.

At the second step of the structure "Hanlar" takes place as a representative of balanced combination of mind and physical power. Hanlar considers his leadership as protective of the values of the tribes he led, democratic, confiding, keeping their word, fatherly, loyal to the values and punishing the ones not recognizing the values (the cravens) and commitment to ancestors and the land. While doing all of them, he appears not as an extraordinary figure but with humanoid qualities in the society. The leadership qualities of Hanlar are: being democratic, listening to the other side, flexibility, pluralistic type of governance, establishing open communication, neutrality, keeping his words, helping, reassurance, hiding his identity, acting strategically, good observation and assessment, not avoiding crying and showing his feelings, believing in gossip, being fooled, needing support, needing mobilization, placing the profits of patriarchy before everything, not being selfish, being compassionate, protective, and generous, openhandedness, sensitiveness, rewarding courage and bravery, and showing respect to authoritarian structure. Moreover, having

faith and trust in himself, knocking his rivals down to size, being in power struggles, rebellion to enemy, heroism, unconditional commitment, obedience, commitment to the values of society, commitment to the Ancestor, valuing the values, holiness of mother, reputation management, increasing hierarchy of the child he owns in the society, the importance of the bloodline continuity, rational approach and the use of information channels are ranked among other qualities.

At the first step of the structure, the sons of Hanlar takes place as a representative of physical power and bravery. They draw attention with their qualities such as unconditional commitment to their khanate and the protection of their tribal groups, commitment to values, taking risks, reputation management, courage, compassion, and counseling. They are considered as a guarantee for the continuity of their tribal groups, bloodline and khanate. After their bravery during childhood, the sons of Han were named. The leadership qualities of the sons of Han are: heroism, being on a physical power trip by hunting, self-confidence, taking risks, support of divine God, respect to the Ancestor, commitment to the traditions, commitment to moral values, protecting mother, wife, the Ancestor and the land at the cost of their life, standing on aims and objectives despite every type of condition, acting strategically, controlling emotions, humanoid qualities, counseling/getting one's opinion, motivation, being modest, shedding tears, being virtuous, reputation management, trust and establishing positive communication.

These findings about leadership are expected to contribute to the literature of culture-based studies. In addition, the study will be extended by means of content analysis on other epic stories which are the products of Central Asian Turkish Culture and will continue by comparing with the findings of another study which will be conducted on the Mythological Stories of Western Culture.